

[Wilhelm]

Den eneste anden ting, jeg tog ordet for her i anden runde, er en bemærkning til hr. Bjørn Elmquist, som mente, at der var en selvmodsigelse i vore bemærkninger til nr. L 4, når vi dels taler om, at der er en tendens til en udskridning, når man først åbner for den ene og den anden og den tredje adgang til forskellige efterforskningsskridt, herunder til retshåndhævelsesarrest, dels refererer højesteretsdommen. Der er ikke tale om nogen som helst modstrid. Denne udskridning har vi faktisk hentet fra strafferetsplejeudvalgets betænkning. Det er strafferetsplejeudvalget, der klart har gjort opmærksom på, at siden man fik § 762, stk. 2, ind i retsplejeloven i 1935, er der sket en udskridning af anvendelsen. At højesteret på et tidspunkt finder, at nu er den udskridning altså for grov og nu vil man ikke længere acceptere anklagemyndighedens og de lavere retsinstansers anvendelse af § 762, stk. 2, sætter en vis bremse på det, men ifølge strafferetsplejeudvalgets betænkning er der sket en udskridning vedrørende anvendelsen, og derfor er der overhovedet ikke nogen selvmodsigelse i det, vi skriver i disse bemærkninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 17:

Forslag til lov om gennemførelse af konvention om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, m.v.

(Fremsat 6/10 83).

Formanden:

Som tidligere meddelt udgår dette punkt af dagsordenen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 18:

Forslag til lov om valg til menighedsråd.
(Fremsat 6/10 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Det er ikke uventet, at man har fremsat et forslag til lov om valg til menighedsråd. Som det fremgår af bemærkningerne, har det været overvejet i kirkeministeriet i de senere år, og jeg er enig i, at tidspunktet er inde til, at vi gennemfører dette lovforslag, sådan at vi kan få gavn af det ved de kommende menighedsrådsvalg.

Socialdemokratiet er enig i hovedformålet med dette lovforslag, nemlig at man teknisk paralleliserer menighedsrådsvalgene med de kommunale valg og valg til folketinget. Det er også en naturlig ting at afpasse valglistereglerne efter dem, der allerede eksisterer for de kommunale valg, og det samme gælder udsendelsen af valgkort.

Lovforslaget indeholder også regler om afstemningsmuligheder uden for afstemningsstedet. Vi er tilhængere af, at der kan stemmes pr. brev, lige så vel som der kan foregå afstemning på sygehuse, institutioner og beskyttede boliger, ganske tilsvarende mulighederne ved andre offentlige valg.

Der er nogle enkelte paragraffer, jeg gerne vil omtale og måske diskutere yderligere i udvalget.

Det drejer sig om § 5, stk. 1, om sognebåndsløseres ret til at vælge, om de vil udøve valgretten i bopælssognet eller dér, hvortil de ønsker at knytte sig. Jeg synes, der er nogen logik i, at når man løser sognebånd, er det en konsekvens, at man også flytter sin stemmeret bort fra bopælssognet. Det er en sag, som jeg synes er velegnet til at diskutere i udvalget.

§ 6 omhandler valgbestyrelsens arbejde omkring valgene. Afvigelser fra de gamle regler er bl.a., at det nu ikke påhviler de siddende menighedsrådsmedlemmer i givet fald at bistå valgbestyrelsen. Jeg vil gerne spørge

[Tove Lindbo Larsen]

ministeren, hvorfor man har sløjft denne regel. Jeg mener umiddelbart, at det ville være rimeligt, at de siddende menighedsrådsmedlemmer har både ret og endda også pligt til at bistå valgbestyrelsen.

Hvis vi skal tage det i rækkefølge, som paragrafferne står, har jeg også hæftet mig ved, at § 16 omtaler en frist for udarbejdelse af stedfortræderlister i tilfælde af aflysning af afstemningen. Der går 6 uger imellem det tidspunkt, hvor man konstaterer, at der kun er én liste, til stedfortræderlisten skal indleveres. Dertil kommer, at det konstituerende møde i menighedsrådet skal holdes inden den 1. december. Der kan nok være grund til i udvalget at kigge lidt nærmere på, om disse tidsterminer er rigtigt ramt, om der er en særlig begrundelse for dem.

Endelig vil jeg i udvalget også godt diskutere klagereglerne. Der står i lovforslagets § 30, at man skal gå gennem provsten osv., og jeg synes nok, vi kan se på, om det kan forenkles lidt.

I fremsættelsestalen står der, at lovforslaget naturligvis har været til høring i de sædvanlige instanser. Jeg mener også, det kunne være interessant at vide, hvad de pågældende har ment om dette lovforslag. Der står bare, at man har fulgt den sædvanlige procedure, men det kan vi jo også kigge nærmere på i udvalget.

Socialdemokratiet finder det rigtigt at samle alle bestemmelser om valg til menighedsråd i én lov. Det er lettere overskueligt, og med et system, der svarer til de øvrige offentlige valgs, tror jeg også, at det vil stimulere interessen for menighedsrådenes arbejde. Det er mit håb, at man med dette praktiske stykke arbejde får sat antallet af afholdte valg i vejret og dermed får tilsvarende færre aftalevalg. Teknikken gør det naturligvis ikke alene, men det er et godt redskab at have. Vi går positivt ind i et udvalgsarbejde.

Eva Møller (KF):

Da mit partis ordfører, fru Elisabeth Krog, er forhindret i at være til stede, skal jeg på det konservative folkepartis vegne ganske kort sige, at dette lovforslag om valg til menighedsråd indebærer såvel en regelsanering som en fornyelse og en forenkling af den gældende menighedsrådslov fra 1922. Denne

lov er gennem årene ændret så ofte, at den er blevet noget uoverskuelig og besværlig at arbejde med.

Det konservative folkeparti hilser med tilfredshed ændringen af reglerne om udarbejdelse af de kirkelige valglister, hvorefter disse udfærdiges på grundlag af det centrale personregister, ligesom det er tilfældet med valglisterne til andre offentlige valg. Vi er ligeledes tilfredse med, at ordningen med offentlig fremlæggelse af valglister vil blive afløst af obligatorisk udsendelse af valgkort. Disse ændringer betyder, at menighedsrådsvalg nu lovgivningsmæssigt ligestilles med folketingsvalg og kommunalvalg, og så kan man kun håbe på, at også vælgerne vil betragte disse valg som betydningsfulde, således at stemmeprocenterne kan nå et rimeligt niveau.

Lovforslaget medfører ingen økonomiske konsekvenser, hverken for stat eller for kommuner, og da det drejer sig om en nyttig og nødvendig forenkling af gældende lov og det dermed vil lette menighedsrådenes arbejde og tilmed indebære visse besparelser, kan det konservative folkeparti tilsige forslaget velvillig og hurtig behandling.

Povl Brøndsted (V):

Lovforslag nr. L 18 skal afløse de bestemmelser om valg, som findes i menighedsrådsloven af 1922 med de mange ændringer, der har fundet sted i årenes løb. Det er en god idé at dele den gældende lovgivning op, så vi får en selvstændig lov om valgene og en selvstændig styrelseslov. Det er absolut en forenkling, der fremmer overskueligheden.

Manget et menighedsråd og menighedsrådsmedlem har beklaget, at den nugældende lov med de mange ændringer er særdeles vanskelig at arbejde med. Dette lovforslag er en lettelse for alle, der skal være med i arbejdet omkring menighedsrådsvalgene. Det rummer det nødvendigste og er dermed tilstrækkeligt. Lovforslaget er tidssvarende og i overensstemmelse med de regler, der gælder for andre valg, f.eks. kommunale valg, og de hjælpemidler, der er til rådighed i forbindelse med bl.a. registrering. Endelig betyder det en redaktionel tilpasning, og jeg synes, det er værd at bemærke, at sproget er særdeles lettilgængeligt. Jeg tror, det er en ting, der skal tænkes på i forbindelse med enhver lov.

[Povl Brøndsted]

Det er tradition, at valgene til menighedsråd sker som egentlige valg med flere lister eller som såkaldte fredsvalg med kun én liste og dermed uden egentlig valghandling. Forslaget ændrer intet ved disse 2 muligheder, og det er godt og rigtigt, at de bibeholdes som muligheder. Et fredsvalg er en helt legal fremgangsmåde. Det er i overensstemmelse med de bedste demokratiske principper, at en forsamling af interesserede mennesker finder frem til én liste. Det skal blot ske i absolut åbenhed. Det skal være bekendt, at det sker, så alle har mulighed for at være med. Det er for at sikre denne åbenhed, at ministeren i sin fremsættelse meddeler, at der vil blive opfordret til afholdelse af offentlige møder forud for menighedsrådsvalgene med den hensigt at give orientering om menighedsrådsarbejdet og selve valgets forløb.

Når det kan være ønskeligt, at der afholdes egentlige valg, er det ud fra håbet om at skabe aktivitet omkring menighedsarbejdet i sognet, skabe lokal debat, og jeg tror, at vi må animere til, at ændringen af valgloven også skaber denne aktivitet om folkekirkens liv. Det skader i hvert fald ikke folkekirken, at der bliver lokal debat om arbejdet i menighed og menighedsråd.

Derfor kan man måske være lidt betænkelig ved, at de steder, hvor de ikke har mere end én liste, er de fritaget for at udarbejde valglister. Det kan måske være en sovepude, så de ikke prøver på at få flere lister frem.

Blandt de mange tilpasningsændringer er det en god ting med indførelse af valgkort og den udvidede adgang til afgivelse af brevstemmer. Det skal fremhæves som en rimelig og rigtig serviceordning. Måske ikke mindst, når det gælder menighedsrådsvalgene, er der mange på institutioner, i beskyttede boliger, ja svage hjemmeboende, der vil sætte pris på denne mulighed.

Lovforslaget siger ikke noget om, hvor mange navne der skal være på de enkelte lister. Altså kan der fremdeles være lister med kun ét navn. Det har tid efter anden skabt behov for udfyldningsvalg i valgperioden, hvilket er en ulejlighed og en tidkrævende ting. Der kunne være grund til at spørge ministeren, om en bestemmelse om mindst f.eks. 3 navne kunne nedsætte antallet af suppleringsvalg.

Venstre kan med glæde støtte forslaget og vil medvirke til, at det bliver gældende lov i

god tid inden menighedsrådsvalgene i november 1984.

Holger K. Nielsen (SF):

For at fjerne spændingen vil jeg sige, at også SF kan støtte dette lovforslag.

Det forekommer os, at det er relevant at samle bestemmelserne om valg til menighedsråd i en særlig lov, og vi kan ikke se, at der for os er de store politiske problemer i de foreslåede ændringer, som fortrinsvis er af teknisk karakter.

En vigtig del af lovforslaget angår valglisten, som nu skal udarbejdes på grundlag af det centrale personregister. Det er ikke så meget personregisterudarbejdelsen i sig selv, jeg her vil sige et par ord om. Derimod vil jeg godt henlede opmærksomheden på et problem, som gjorde sig gældende ved de sidste menighedsrådsvalg.

Det viste sig, at adskillige indvandrere blev registreret på valglisterne på grund af lemfældighed ved registreringen i folkeregisteret, hvor de automatisk blev indmeldt i folkekirken, medmindre de udtrykkelig selv havde gjort opmærksom på, at de ikke ønskede dette. Vi ved, at indvandrerne har en række sproglige problemer i begyndelsen; det viste sig, at adskillige indvandrere uberettiget var blevet registreret på valglisterne i forbindelse med menighedsrådsvalgene. Jeg kan se af debatten dengang, at kirkeministeren og indenrigsministeren ville bestræbe sig på, at disse fejl ikke oftere opstod. Der var en del debat om det og en del spørgsmål her i folketinget.

Jeg vil godt spørge kirkeministeren, om man i forbindelse med dette lovforslag har fundet anledning til at gøre noget ved denne sag, subsidiært, om der er gjort noget ved den i mellemtiden, således at vi har sikkerhed for, at der ikke ved de kommende valg til menighedsråd sker en fejlagtig registrering, som det var tilfældet ved det sidste valg, og således at vi kan få løst dette problem med fejlagtig indmeldelse i folkekirken for indvandreres vedkommende.

Egon Nielsen (CD):

I CDs kirkepolitiske ordførers fravær skal jeg på CDs vegne komme med nogle betragtninger angående forslag til lov om valg til menighedsråd.

[Egon Nielsen]

Jeg vil godt starte med at takke ministeren for, at forslaget er blevet fremsat. Dette forslag tilsigter en forenkling af den gamle lov fra 1922, som ved mange ændringer er blevet uoverskuelig. Ministeren har valgt at dele menighedsrådsloven op i 2, hvoraf dette forslag udgør første del. Anden del bliver den menighedsrådslov, der er under forberedelse.

Foruden en forenkling medfører dette forslag en teknisk tilpasning til reglerne om andre offentlige valg. Dette medfører ikke nogen samkøring af menighedsrådsvalg og politiske valg. Det ser CD på med den største tilfredshed, da vi finder, at menighedsrådsvalg skal være upolitiske.

CD kan tilsige sin positive medvirken under udvalgsarbejdet.

Dohrmann (FP):

Fremskridtspartiet kan støtte lovforslaget.

Ole Vig Jensen (RV):

Der er meget god mening i at fremsætte et forslag, som ministeren her har gjort det, hvor det er hensigten at tilnærme reglerne om valg til menighedsråd til de andre former for valg til offentlige organer, vi har.

Vi har i det radikale venstre ingen principielle indvendinger imod det lovforslag, der ligger her. Vi har et par detaljer, vi ønsker at diskutere i udvalget. Jeg vil blot sige, at i den udstrækning dette lovforslag om valg til menighedsråd i øvrigt kan være med til at stimulere interessen omkring menighedsrådsvalgene, er det kun af det gode. Det kan vi støtte, og det vil vi gøre videre frem.

Kirkeministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Jeg skal begynde med at takke ordførerne for en yderst positiv modtagelse af lovforslaget. Det tegner godt, for det er vel et fælles ønske, at vi forholdsvis hurtigt kan få lovforslaget vedtaget, sådan at grundlaget for det valg, der skal være i 1984, er klarlagt.

Jeg skal kun komme med nogle enkelte bemærkninger.

Det er nok rigtigt, som fru Tove Lindbo Larsen var inde på, at man kunne se på nogle af tidsterminerne, da der er fastsat mange forskellige tidsterminer i lovforslaget. Meget af det er afgjort af de praktiske hensyn, vi må tage i forhold til CPR. Jeg vil også sige, at selvfølgelig er man velkommen til at få

høringssvarene, men jeg kan da godt allerede nu sige, at jeg tror, de fleste vil indrømme, at det ikke er revolutioner, der derved afsløres.

Med hensyn til udfyldningsvalg kan man godt gå ind for den tanke, hr. Povl Brøndsted kommer frem med. Blot skal man have i baghovedet, at jo flere krav man stiller om f.eks. et yderligere antal kandidater, jo sværere kan det føles at komme med en alternativ liste. Men det er da også noget, vi kan drøfte i udvalget.

Over for hr. Holger K. Nielsen kan jeg oplyse, at det problem skulle være løst, således at indvandrerne nu i forbindelse med tilmelding til folkeregistret i en særlig rubrik får anledning til at skrive medlemskab eller ikke-medlemskab af den danske folkekirke.

Alt i alt går det ud på, som flere ordførere også har været inde på, om vi herfra dog kunne gøre lidt for at øge interessen omkring menighedsrådsvalgene. Det kan vel hjælpe lidt, at det nu bliver obligatorisk, at man får et valgkort, og vi skal også have for øje den nemme adgang, der bliver til f.eks. at lave et rigtigt valg i stedet for et aftalevalg. Det er ikke, fordi vi herinde direkte skal modarbejde aftalevalg, men vi skal dog i det mindste prøve at forøge interessen omkring menighedsrådenes arbejde, og en valgsituation kan være med til at forøge interessen. Det er selvfølgelig først og fremmest lokalt, man må sørge for at få det gjort, men vi kan måske også herinde ved nogle af de ting, vi måtte gøre, være med til at gøre det en lille smule mere overskueligt. Hvis vi holder os for øje, også i de sammenhænge, hvor vi i øvrigt er ude i landet, at gøre opmærksom på, hvordan man kan være med til at skabe interesse om menighedsrådsvalget, så mener jeg, at vi ud over en lang række af de tekniske ting, der heri er beskrevet, kan være med til at opfylde et formål.

Jeg siger tak for den positive modtagelse og tilsiger selvfølgelig også hurtig og velvillig behandling fra min side af de spørgsmål, det vil være nødvendigt at få en afklaring af.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Finansudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til finanslov for 1984. (Lovforslag nr. L 1).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Socialudvalget (11/10 83):

Udtræder: Birgith Mogensen (CD)

Nyt medl.: Stubbjær Pedersen (CD)

Arbejdsmarkedsudvalget (11/10 83):

Udtræder: Grethe Kindberg Jørgensen (CD)

Nyt medl.: Egon Nielsen (CD)

Kulturudvalget (11/10 83):

Udtræder: Grethe Kindberg Jørgensen (CD)

Nyt medl.: Egon Nielsen (CD)

Miljø- og planlægningsudvalget (11/10 83):

Udtræder: Grethe Kindberg Jørgensen (CD)

Nyt medl.: Egon Nielsen (CD)

Markedsudvalget (11/10 83):

Udtræder: Grethe Kindberg Jørgensen (CD)

Ny stedf.: Egon Nielsen (CD)

Retsudvalget (11/10 83):

Udtræder: Grethe Kindberg Jørgensen (CD)

Ny stedf.: Egon Nielsen (CD)

Forsvarsudvalget (11/10 83):

Udtræder: Grethe Kindberg Jørgensen (CD)

Ny stedf.: Egon Nielsen (CD)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 13. oktober 1983, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.23
